

Globaalit arvoketjut ja toimintojen ulkoistaminen 2021–2023

Yleistä tiedonkeruusta

Globaalit arvoketjut ja toimintojen ulkoistaminen -kyselyn tavoitteena on tuottaa monipuolisesti tietoa Suomessa toimivien yritysten asemasta globaaleissa arvoketjuissa. Kysely kartoittaa myös yritysten liiketoimintojen ulkoistamista ja siirtämistä ulkomaille. Tiedustelu toteutetaan kolmen vuoden välein. Tiedustelun pohjalta tehty Globaalit arvoketjut ja toimintojen ulkoistaminen -tilasto perustuu tilastolakiin (280/2004, muut. 361/2013), Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseen Euroopan yritystilastoista (N:o 2019/2152) sekä EU:n komission täytäntöönpanoasetukseen (N:o 2022/918).

Tilaston keskeiset käsitteet

Ulkoistaminen ulkomaille: Aiemmin Suomessa yrityksen toimesta tehtyjen toimintojen siirto osin tai kokonaan toiselle yritykselle, joka sijaitsee ulkomaille. Toiminnot on voitu siirtää saman konsernin yritykselle tai ulkoiselle yritykselle. Ulkoistamisella ei tarkoiteta toimintaa, jossa yritys esimerkiksi perustaa uuden tuotantolinjan ulkomaille ilman toimintojen supistamista tai henkilöiden työsuhteiden loppumista tai siirtoa uusiin tehtäviin Suomessa.

Liiketoiminto: Liiketoiminto on kokoelma yrityksessä tehtävistä, samankaltaisista työtehtävistä ja aktiviteeteista. Käsitteen tarkoitus on auttaa selvittämään mihin toimintaan liittyviä työtehtäviä Suomesta siirretään ulkomaille.

Toiminnot jaotellaan seuraaviin luokkiin:

1. Tavaroiden ja raaka-aineiden tuotanto

Teollisuus, kokoonpano, jalostus, painaminen ja sidonta, metallien valu, laivojen rakentaminen, kaivostoiminta, kaasun- ja öljyntuotanto, kiven louhinta, energiantuotanto (pois lukien sähkön kauppa), rakennuttaminen ja rakennushankkeiden kehittäminen, maa- ja vesirakentaminen, erikoistunut rakennustoiminta (mukaan lukien purku), kasvinviljely, kotieläinten kasvatusta, metsästyks, metsätalous ja puunkorjuu, kalastus

2. Liikenne, varastointi ja logistiikka

Tie-, vesi-, rautatie- ja ilmaliikenteen toimet, henkilö- ja rahtiliikenne, postipalvelut, varastointi, pakkaaminen

3. Myynti, markkinointi ja myynnin jälkeiset palvelut (esimerkiksi erilaiset asiakaspalvelut, Helpdesk ja Call Center-toiminta).

Mainostoiminta ja mainostilan vuokraus ja myynti, markkina- ja mielipidetutkimukset, puhelinpalvelukeskukset, vähittäis- ja tukkukauppa, kaasun ja sähkön kauppa, myyntiagentuuritoiminta ja kiinteistöalan kauppa.

Globaalit arvoketjut ja toimintojen ulkoistaminen

4. Tieto- ja viestintäteknikkapalvelut (ICT)

Ohjelmistojen kustantaminen ja atk-laitteisto- ja ohjelmistokonsultointi, radio- ja televisiotoiminta, televiestintä, tietojenkäsittely ja palvelintilan vuokraus, verkkoportaalit ja niihin liittyvät tietopalvelut, keskustietokoneiden asennus, tietokoneiden ja viestintäjärjestelmien korjaus ja huolto, ohjelmistojen suunnittelu ja valmistus ja näihin liittyvät toimet

5. Hallinnon ja johdon toimet (ml. rahoituspalvelut)

Rahoituspalvelut (esimerkiksi pankkitoiminta, vakuutustoiminta, rahoitusleasing ja omaisuudenhoitotoiminta), pääkonttorien toiminta, henkilöstöhallintoon liittyvät toimet, pörssitoiminta ja rahoitusmarkkinoiden hallinnolliset tukipalvelut, lakiasianpalvelut, kirjanpito, laskentatoimi ja tilintarkastus, hallinto- ja toimistopalvelut, julkisen hallinnon toimet

6. Insinööripalvelut ja muut tekniset palvelut

Raaka-aineiden tuotantoa palveleva toiminta (esimerkiksi raakaöljyn ja maakaasun tuotantoa palveleva toiminta), äänitysstudiot ja äänitteiden kustantaminen ja videoiden tuotanto, arkkitehti- ja insinööritoimet ja tekninen analysointi

7. Tutkimus- ja kehittämistoiminta

Luonnontieteen ja tekniikan tutkimus ja kehittäminen, yhteiskuntatieteellinen ja humanistinen tutkimus ja kehittäminen

8. Muut toiminnot

Majoitus (esimerkiksi hotellit ja leirintäalueet), ravitsemustoiminta (esimerkiksi kahvilat ja ravintolat), siivouspalvelut, maisemanhoitopalvelut, kiinteistöjen vuokrauspalvelut, kirjastot, museot, urheilulaitokset, sähkölaitteiden korjaus ja huolto (pois lukien tietokoneiden ja viestintäjärjestelmien korjaus ja huolto), kuljetusvälineiden korjaus ja huolto, henkilökohtaisten ja kotitaloustavaroiden korjaus ja huolto, vesihuolto, jätteen keruu, viemäri- ja jätevesihuolto, maaperän ja vesistöjen kunnostus, erikoistuneet palvelut (esimerkiksi valokuvaustoiminta ja kääntäminen), kirjojen ja lehtien kustantaminen, matkatoimistojen toiminta, vuokraus- ja käyttöleasingtoiminta, turvallisuus, koulutus, terveyspalvelut ja sosiaalihuollon laitospalvelut, sosiaalipalvelut, kulttuuritoiminta, rahapeli- ja vedonlyöntipalvelut, urheilutoiminta, järjestöjen toiminta, kotitalouksien toiminta

Maantieteellisten alueiden luokitus

EU-maat: Alankomaat, Belgia, Bulgaria, Espanja, Irlanti, Italia, Itävalta, Kreikka, Kroatia, Kypros, Latvia, Liettua, Luxemburg, Malta, Portugali, Puola, Ranska, Romania, Ruotsi, Saksa, Slovakia, Slovenia, Tanska, Tšekki, Unkari ja Viro

Britannia

EFTA-maat: Islanti, Liechtenstein, Norja ja Sveitsi

Muut Euroopan maat*: Albania, Andorra, Armenia, Azerbaidžan, Bosnia ja Hertsegovina, Georgia, Islanti, Kosovo, Moldova, Monaco, Montenegro, Norja, Pohjois-Makedonia, San Marino, Serbia, Sveitsi, Turkki, Ukraina, Valko-Venäjä, Vatikaani ja Venäjä.

*Tämä ryhmä muuttuu kysymyksen mukaan. Jos kysymyksessä on esimerkiksi oma luokka Britannialle tai EFTA-maille, muut Euroopan maat -luokka ei sisällä

Globaalit arvoketjut ja toimintojen ulkoistaminen

Britanniaa tai EFTA-maita. Jos kysymys ei vuorostaan sisällä omaa luokkaa Britannialle tai EFTA-maille, nämä luetaan mukaan muihin Euroopan maihin.

Kiina

Intia

Muut Aasian maat ja Oseania: Japani, Korea, Vietnam, Australia, Uusi-Seelanti jne.

Yhdysvallat ja Kanada

Keski- ja Etelä-Amerikka: mukaan lukien Brasilia ja Meksiko

Afrikka: Afrikan valtiot

Muu maailma: Sisältää kaikki maantieteelliset alueet, joita ei ole mainittu saman kysymyksen muissa luokissa.

Raaka-aineet

Raaka-aineisiin sisältyvät tavarat, joita käytetään yrityksen omissa tuotantoprosesseissa tai joita ulkomaiset asiakkaat käyttävät tuotantoprosesseissaan. Raaka-aineet ovat yleensä luonnonvaroja, jotka louhitaan maasta tai otetaan luonnosta tai tuotetaan kemiallisin tai vastaavin menetelmin (esim. teräksentuotanto). Ne muunnetaan usein lopputuotteiksi valmistus - ja tuotantoprosessien avulla. Tyypillisiä esimerkkejä raaka-aineista ovat:

- Metallit: raudan, alumiinin ja kuparin kaltaiset materiaalit, joita käytetään monenlaisten tuotteiden tuotannossa autoista elektroniikkaan ja rakennusmateriaaleihin.
- Kemikaalit: sellaiset materiaalit kuin öljy, kaasu ja muovit, joita käytetään erilaisten tuotteiden tuotannossa synteettisistä kuiduista lääkkeisiin ja lannoitteisiin.
- Puu: esimerkiksi puutavara, vaneri ja lastulevy, joita käytetään rakennusten, huonekalujen ja muiden tuotteiden rakentamisessa;
- Maataloustuotteet: muun muassa vehnä, maissi ja soijapavut, joita käytetään elintarvikkeiden ja muiden kulutustuotteiden tuotannossa.
- Tekstiilit ja kankaat: sellaiset materiaalit kuin puuvilla, villa ja silkki, joita käytetään vaatteiden, vuodevaatteiden ja muiden tekstiilituotteiden valmistuksessa;
- Mineraalit: esimerkiksi suola, kivihiili ja timantit, joita käytetään monilla eri teollisuudenaloilla energiasta rakentamiseen ja koruihin.

Luokittelun kannalta tuotteen käyttötarkoitus on ratkaiseva, "raaka-aineet" -tavaraluokkaan olisi kirjattava ainoastaan raaka-aineen välituotekäyttö (mukaan lukien sen muuntaminen).

Seuraavassa on lueteltu joitakin esimerkkejä siitä, mitä "raaka-aineet" -tavaraluokkaan **sisältyy**. Oletuksena on, että osto-/myyntitoimet ovat rajat ylittäviä.

Globaalit arvoketjut ja toimintojen ulkoistaminen

- a) Yritys myy omenoita toiselle, ulkomailla sijaitsevalle, yritykselle, joka käyttää niitä omenamehun valmistukseen. Omenoita myyvän yrityksen tulee ilmoittaa liiketoimen kohdassa "Raaka-aineita, joita asiakkaanne käyttää omassa tuotantoprosessissaan".
- b) Yritys ostaa kuparia ulkomailta, jota se käyttää tuottaakseen kuparilankaa, joka myydään myöhemmin yrityksen kotimarkkinoilla. Kuparia ostavan yrityksen tulee ilmoittaa osto erässä "Raaka-aineet, joita käytetään yrityksenne omassa tuotantoprosessissa".
- c) Yritys ostaa omenoita ulkomailta ja myy niitä kotimaan vähittäismyymälässään suoraan kuluttajille (yksityiseen kulutukseen). Yrityksen toiminta luo edelleen lisäarvoa omenoihin (esim. pakkaamisen tai jakelun kautta). Toiminta tulee ilmoittaa ostotapahtuman kohdassa "raaka-aineet, joita käytetään yrityksenne omassa tuotantoprosessissa", vaikka omenoita ei käytetä tuotantoprosessissa vaan ne myydään edelleen (koska yrityksen toiminta luo edelleen lisäarvoa omenoihin).

Alla on lueteltu joitakin esimerkkejä siitä, mitä **ei sisälly** "raaka-aineet" -tavaraluokkaan.

- a) Yritys ostaa ulkomailta vettä suurissa vesisäiliöissä (juomavesiautomaateissa), joita työntekijät ja asiakkaat käyttävät toimistoissa. Vettä ostava yritys on loppukuluttaja. Sen toiminnalla ei luoda tuotteelle lisäarvoa eikä se näin ollen ole osa globaalia arvoketjua. Toiminta tulisi ilmoittaa ostotapahtuman kohdassa "Muut tavarat".
- b) Yritys myy omenoita ulkomaisille asiakkaille (kulutukseen). Koska omenoita ei jälleenmyydä eikä käytetä tuotantoprosesseissa, toiminta tulee ilmoittaa myyntitapahtuman "Muut tavarat" erässä.

Suurin osa yrityksen ostamista raaka-aineista luokitellaan "raaka-aineet" -tavaraluokkaan, koska raaka-aineiden osto - ja myyntikynnys on 100 000 euroa.

Jos raaka-ainetta ostetaan tai myydään jälleenmyyntiä varten, se olisi ilmoitettava myös tässä tavaraluokassa.

Osat ja komponentit

Tähän tavaraluokkaan kuuluvat osat ja komponentit, jotka muodostavat osan yrityksen omista tuotteista tai joita yrityksen asiakkaat käyttävät ulkomailla osana omia tuotteitaan, esimerkiksi:

- Elektroniset komponentit: esimerkiksi vastuslaitteet, kondensaattorit ja transistorit, joita käytetään elektronisten piirien rakentamiseen;
- mekaaniset komponentit: esimerkiksi vaihteistot, laakerit ja akselit, joita käytetään koneissa ja laitteissa;
- auton komponentit: esimerkiksi moottorit, vaihteistot ja jarrujärjestelmät, joita käytetään henkilöautoissa, kuorma-autoissa ja muissa ajoneuvoissa;
- ilmailu - ja avaruusalan komponentit: esimerkiksi turbiinien siivet, laskutelineet ja siivet, joita käytetään ilma-aluksissa;

Globaalit arvoketjut ja toimintojen ulkoistaminen

- sähkökomponentit: esimerkiksi sähköjärjestelmissä käytettävät kytkimet, releet ja muuntajat;
- hydrauliset ja pneumaattiset komponentit: esimerkiksi venttiilit, sylinterit ja letkut, joita käytetään hydraulisissa ja pneumaattisissa järjestelmissä;
- rakenneosat: esimerkiksi palkit, pylväät ja ristikkorakenteet, joita käytetään rakennushankkeissa;
- lääketieteelliset komponentit: esimerkiksi kirurgiset välineet, proteesit ja implantit tai tekniset laitteet, joita käytetään lääketieteellisissä toimenpiteissä.
- pakkausmateriaalit

Komponentit voivat olla myös puolivalmisteita, jotka ovat osa valmista (loppu)tuotetta, kuten:

- maatalouden välituotteet: muun muassa jauhot, eläinten rehut ja tuholaisten torjunta-aineet;
- tekstiilit ja kankaat välituotteina: esimerkiksi langat, kankaiden värjäysaineet, kemikaalit ja kankaiden viimeistelyaineet;
- muut välituotteet, jotka ovat osa lopputuotetta: esimerkiksi paperimassa, puupaneelit, muovihartsit, muoviset säiliöt, kotelot ja lasit.

Seuraavassa on lueteltu joitakin esimerkkejä siitä, mitä tähän luokkaan **sisältyy**.

a) Yritys myy puolijohteita toiselle yritykselle, joka puolestaan käyttää näitä puolijohteita mikrosirujen valmistamiseen.

b) Yritys ostaa sähkökaapeleita, jotka se sitten myy pakettina tietokoneiden kanssa, jotka ovat sen pääasiallisia tuotteita. Tällöin ostetaan siis komponentteja, jotka myydään yhdessä osana jotakin toista tuotetta. Kaapelit ilmoitettaisiin tässä erässä myös, vaikka sähkökaapelit ostettaisiin jälleenmyyntiä varten (niputtamatta niitä muihin tuotteisiin), koska voidaan olettaa, että yrityksen toiminta luo lisäarvoa sähkökaapeleihin kuljetuksen, varastoinnin ja jakelun kautta tai vaihtoehtoisesti hyödyntämällä niitä pääasiallisen tuotteensa markkinoinnissa.

c) Yritys ostaa komponentteja ulkomailta. Komponentit luovutetaan edelleen toiselle yritykselle jatkojalostusta (kokoontyöstä) varten joko ulkomaille tai kotimaahan. Sekä komponentit että jalostetut lopputuotteet jäävät vastaajana olevan yrityksen omistukseen.

1) Ostojen raportointi: yritys ostaa komponentteja ulkomailta. Näitä ulkomailta ostettuja komponentteja ei käytetä suoraan yrityksen omassa tuotantoprosessissa vaan niitä käytetään jalostusyrityksen/alihankkijan tuotantoprosessissa. Kyseessä olevat komponentit ovat kuitenkin osa vastaajana olevan yrityksen myymää lopputuotetta, joten tämä erä tulisi ilmoittaa kohdassa "Osat tai komponentit, jotka sisältyvät yrityksen valmistamiin tuotteisiin".

2) Myyntien raportointi: mikäli vastaajana toimiva yritys "luovuttaa" komponentteja ulkomailta sijaitsevalle jalostuksen suorittavalle yritykselle,

Globaalit arvoketjut ja toimintojen ulkoistaminen

erä tulisi ilmoittaa kohdassa ”Osia tai komponentteja, jotka muodostavat osan asiakkaanne valmistamista tuotteista”.

Seuraavassa on esimerkki siitä, mitä tähän luokkaan **ei sisällytetä**.

- a) Yritys myy kirurgisia instrumentteja paikalliseen sairaalaan. Koska yritys voi olla melko varma siitä, että sairaala käyttää instrumentteja itse, tätä liiketoimea ei raportoida ulkomaankauppana eikä sitä siten raportoida tässä tutkimuksessa.

Komponentit sisällytetään tähän luokkaan myös silloin, jos ne ostetaan tai myydään jälleenmyyntiä varten.

Koneet ja muut tekniset laitteet

Tähän tavaraluokkaan kuuluvat koneet ja muut tekniset laitteet, joita yritys käyttää itse tai joita sen asiakkaat käyttävät ulkomailla. Koneet ja muut tekniset laitteet on sisällöltään laaja luokitus, joka kattaa monenlaiset työkalut, laitteet ja koneet, joita käytetään eri tarkoituksiin valmistuksessa ja muissa teollisissa prosesseissa. Toisin kuin välituotteet, koneet ja tekniset laitteet ovat pitkäaikaisia tuotantohyödykkeitä, joita käytetään muiden tavaroiden ja palvelujen tuottamiseen. Ne ovat usein kalliita investointeja, jotka edellyttävät säännöllistä huoltoa ja parannuksia. Joitakin esimerkkejä koneista ja teknisistä laitteista ovat:

- valmistuksessa käytettävät koneet: tähän sisältyvät koneet, kuten sorvit, jysinkoneet ja puristimet, joita käytetään tavaroiden tuotannossa;
- pakkauskoneet: tähän kuuluvat sellaiset koneet kuin täyttökoneet, etiketöintikoneet ja korkituskoneet, joita käytetään valmiiden tuotteiden pakkaamiseen;
- materiaalinkäsittelylaitteet: tähän sisältyvät esimerkiksi haarukkatrukit, liukuhihat ja nosturit, joita käytetään materiaalien ja tuotteiden siirtämiseen tehtaalla;
- teollisuusrobotit: automatisoidut koneet, joita käytetään esimerkiksi hitsaukseen, maalaukseen ja kokoonpanoon valmistusprosessissa;
- 3D-tulostimet: nämä koneet hyödyntävät tietokoneohjattuja prosesseja kolmiulotteisten esineiden luomiseen digitaalisista malleista;
- tietokonelaitteet: tietokoneet, palvelimet ja muut laitteet, joita käytetään valmistusprosessien ohjaamiseen ja hallintaan;
- testaus - ja mittauslaitteet: laitteita, kuten mittauslaitteita ja antureita, joita käytetään tuotteiden laadun mittaamiseen ja testaamiseen valmistusprosessin aikana;
- lääketieteelliset laitteet: muun muassa magneettikuvauslaitteet, röntgenlaitteet ja terveydenhoitoalalla käytettävät kirurgiset laitteet.

Seuraavassa on esimerkkejä siitä, mitä tähän luokkaan **sisältyy**.

Globaalit arvoketjut ja toimintojen ulkoistaminen

- a) Yritys ostaa ulkomailta kirurgisia käsineitä ja muita lääketieteellisiä välineitä käytettäväksi hammashoitopalvelujen tarjontaansa varten. Koska yritys käyttää lääketieteellisiä laitteita liiketoiminnassaan, toiminta tulee ilmoittaa lääketieteellisten laitteiden ostot kohdassa "Koneet ja muut tekniset laitteet, jotka on tarkoitettu yrityksenne omaan käyttöön".
- b) Yritys toimittaa 3D-tulostimia ulkomaisille kauppakumppaneilleen, jotka käyttävät niitä omien tuotteidensa valmistuksessa. Toiminta tulee ilmoittaa liiketoimet luokassa "Koneita ja muita teknisiä laitteita, joita asiakkaanne käyttää omassa toiminnassaan".
- c) Yritys ostaa nosturin ulkomailta yli 100 000 eurolla kerrostalon rakentamista varten. Yritys ei ole koskaan aiemmin harjoittanut kansainvälistä kauppaa eikä myy tuotteitaan ulkomaille (kerrostalot sijaitsevat Suomessa). Vaikka nosturin osto ulkomailta oli kertaluonteinen tapahtuma, yrityksen tulisi silti ilmoittaa hankinta kohtaan "Koneet ja muut tekniset laitteet, jotka on tarkoitettu yrityksenne omaan käyttöön".

Jos koneita ja muita teknisiä laitteita ostetaan tai myydään jälleenmyyntiä varten, sisällytetään ne tähän luokkaan.

Yrityksen suunnitellamat lopputuotteet jälleenmyyntimarkkinoille

Tähän luokkaan kuuluvat lopputuotteet ja valmiit tuotteet, jotka yritys on suunnitellut jälleenmyyntiä varten. Luokkaan kuuluvat tuotteet, jotka yritys on itse suunnitellut ja kehittänyt myydäkseen ne edelleen.

Jälleenmyynnillä viitataan liiketoimintaan, jossa lopputuotteet/valmiit tuotteet ensin ostetaan, niiden myyntiarvoa lisätään (esim. pakkauksen, kuljetuksen tai jakelun kautta) ja lopulta myydään asiakkaille (kuluttajille tai muille yrityksille). Tyypillinen esimerkki tästä on, kun tukkukauppiat toimittavat tavaraa vähittäiskauppiaille.

Yritys valmistaa ja suunnittelee itse nämä tuotteet tai käyttää ulkopuolista valmistuttajaa. Tuotteita markkinoidaan ja myydään yleensä (muttei välttämättä) yrityksen omalla tuotemerkillä. Nämä tapaukset voivat usein liittyä "sopimusvalmistukseen", "jalostettaviksi lähetettyihin tavaroihin" tai "tehtaattomaan tavaratuotantoon".

Esimerkkejä yrityksen suunnittelemissa tavaroista jälleenmyyntiä varten ovat:

- vaatteet ja asusteet: muotiyritys, joka suunnittelee ja tuottaa omaa tuotelinjaansa vaatteista ja asusteistaan, kuten hatuista, käsilaukuista ja koruista;
- elektroniikka: elektroniikkayritys, joka suunnittelee ja tuottaa omaa tuotelinjaansa älypuhelimista, kannettavista tietokoneista ja muista lisälaitteista;
- kodintarvikkeet: yritys, joka suunnittelee ja myy huonekaluja, sisustusta ja muita kotitaloustuotteita;
- elintarvikkeet ja juomat: elintarvikeyritys, joka kehittää ja myy omaa välipalatuotelinjaansa, pakattuja elintarvikkeita ja juomia;

Globaalit arvoketjut ja toimintojen ulkoistaminen

- terveys ja kauneudenhoito: kauneudenhoitoyritys, joka luo ja myy omia kosmetiikka -, ihonhoito - ja muita henkilökohtaiseen käyttöön tarkoitettuja hoitotuotteitaan;
- urheiluvälineet: urheiluvälineyritys, joka suunnittelee ja tuottaa omaa tuotelinjaansa urheiluvaatteista, jalkineista ja varusteista;
- lelut ja pelit: leluyritys, joka suunnittelee ja tuottaa omaa tuotelinjaansa leluista, peleistä ja palapeleistä.

Seuraavassa on esimerkkejä siitä, mitä tähän luokkaan **sisältyy**.

a) Vaatetusalan yritys suunnittelee ja myy käsilaukkuja liikkeessään Suomessa. Yritys on itse suunnitellut käsilaukkumallin ja pyytänyt yhtä sopimusvalmistajistaan valmistamaan käsilaukut ulkomailla sijaitsevissa tehtaissa. Vaatetusyritys myy laukut omalla logollaan Suomessa sijaitsevassa myymälässään. Yrityksen tulee ilmoittaa ostot sopimusvalmistajaltaan erässä "Yrityksenne suunnittelemat lopputuotteet kotimaan tai ulkomaiden jälleenmyyntimarkkinoille". Lopullista käsilaukkujen myyntiä myymälästä ei tule ilmoittaa kohtaan "yrityksenne suunnittelemat lopputuotteet jälleenmyyntimarkkinoille", koska käsilaukut myydään kotimarkkinoille. Jos yritys olisi myynyt useita käsilaukkuja verkkokaupassa ulkomaisille asiakkaille, se ilmoittaisi myyneensä "muita tavaroita" (koska tämä tarkoittaisi mitä todennäköisimmin kulutukseen myytyjä tavaroita jälleenmyynnin sijaan).

b) Huonekaluvalmistaja suunnittelee ja valmistaa tuoleja, joita se myy ulkomaiselle vähittäiskauppaketjulle. Toiminta tulee ilmoittaa erässä "Yrityksenne suunnittelemat lopputuotteet kotimaan tai ulkomaiden jälleenmyyntimarkkinoille".

c) Paikallinen kurkuntuottaja suunnittelee purkit säilöttyjä kurkkujaan varten ja myy kurkkuja sisältävät purkit ulkomaiselle tukkukauppiaalle. Ulkomainen tukkukauppias myy niitä kaupassaan omalla tavaramerkillään. Paikallisen kurkuntuottajan tulee ilmoittaa liiketoimi erässä "Yrityksenne suunnittelemat lopputuotteet jälleenmyyntimarkkinoille".

Huomautus: yrityksen jälleenmyyntiä varten suunniteltavia lopputuotteita voidaan myydä kyseisen yrityksen omalla tuotemerkillä (esimerkit a ja b) mutta myös toisella tuotemerkillä (esimerkki c).

Toisen yrityksen suunnittelemat lopputuotteet jälleenmyyntimarkkinoille

Tämä tavaraluokka kattaa lopputuotteet/valmiit tuotteet, jotka toinen yritys on suunnitellut jälleenmyytäväksi. Kyseessä olevat tuotteet, jotka yritys ostaa – jälleenmyyntiä varten – toiselta yritykseltä, ovat joko toisen yrityksen tai kokonaan kolmannen osapuolen suunniteltavia.

Esimerkkejä toisen yrityksen jälleenmyyntiä varten suunniteltavista tavaroista ovat:

- kulutuselektronikka: vähittäismyyjä, joka ostaa älypuhelimia, kannettavia tietokoneita ja muita laitteita valmistajalta ja myy niitä omalla tuotenimellään;
- vaatteet ja asusteet: vaatekauppa, joka ostaa vaatteita ja asusteita valmistajalta ja myy niitä omalla tuotenimellään;

Globaalit arvoketjut ja toimintojen ulkoistaminen

- kodintarvikkeet: vähittäismyyjä, joka ostaa huonekaluja, sisustustarvikkeita ja muita kotitaloustuotteita valmistajalta ja myy niitä omalla tuotenimellään;
- elintarvikkeet ja juomat: päivittäistavarakauppa, joka ostaa valmistajalta välipaloja, pakattuja elintarvikkeita ja juomia ja myy niitä omalla tuotenimellään;
- terveys ja kauneudenhoito: apteekki, joka ostaa kosmetiikkaa, ihonhoitotuotteita ja muita henkilökohtaiseen käyttöön tarkoitettuja hoitotuotteita valmistajalta ja myy niitä omalla tuotenimellään;
- urheiluvälineet: urheilualan vähittäiskauppias, joka ostaa yleisurheiluvaatteita, -jalkineita ja -varusteita valmistajalta ja myy niitä omalla tavaramerkillään;
- lelut ja pelit: lelujen vähittäismyyjä, joka ostaa leluja, pelejä ja palapelejä valmistajalta ja myy niitä omalla tuotenimellään.

Seuraavassa on esimerkkejä siitä, mitä tähän luokkaan **sisältyy**.

a) Vähittäiskauppias ostaa tavallista WC-paperia ulkomailta. Tämän jälkeen vähittäiskauppias pakkaa WC-paperin omalla tavaramerkillään ja myy ne oman myymälänsä asiakkaille. Vähittäiskauppiaan tulee ilmoittaa toiminta ostoja koskevassa tiedonkeruukysymyksessä kohtaan ”Toisen yrityksen suunnittelemat tuotteet kotimaan tai ulkomaiden jälleenmyyntimarkkinoille”.

b) Lääkealan tukkukauppa ostaa kipulääkkeitä kotimaisilta toimittajilta ja myy ne ulkomaille vähittäismyyntiä harjoittavaan apteekkiin. Tukkukauppa toimittaa lääkkeitä ulkomaille apteekkiin, jonka aikana ne tuovat lisäarvoa tuotteelle kuljetuksen ja varastoinnin kautta. Tukkukaupan tulee ilmoittaa toiminta myyntejä koskevassa tiedonkeruukysymyksessä kohtaan ”Toisen yrityksen suunnittelemat lopputuotteet jälleenmyyntimarkkinoille”.

Kummassakaan tapauksessa tavaroita ostava yritys ei suunnittele tai valmista tavaroita itse, vaan ostaa ne valmistajalta ja myy ne edelleen.

Muut tavarat

Tähän tavaraluokkaan kuuluvat kaikki tavarat ja materiaalit, joita ei voida luokitella viiteen edellä mainittuun luokkaan. Tämyntyyppisiä tavaroita käytetään todennäköisimmin loppukulutukseen tai jälleenmyyntiin ilman, että yritys luo lisäarvoa toiminnallaan tavaroihin.

Yleensä tällä luokalla viitataan erilaisiin tuotteisiin, joita yritykset ostavat ja kuluttavat suoraan itse osana toimintaansa. Esimerkkejä muista tavaroista, joita yritykset käyttävät omaan kulutukseensa ovat:

- toimistotarvikkeet: mustekynien, paperin, nitojien, muistilehtiöiden ja muiden organisaatiossa käytettävien kirjoitustarvikkeiden ostaminen;
- puhdistustarvikkeet: toimistoissa tai laitoksissa käytettävien puhdistusaineiden, pesuaineiden ja pölynimurien ostaminen;

Globaalit arvoketjut ja toimintojen ulkoistaminen

- elintarvikkeet ja juomat: ruokien ja juomien ostaminen työntekijöiden käytössä oleviin keittiöihin tai kahviloihin, aterioiden tai välipalojen tarjoaminen työntekijöille työaikana;
- polttoaineet työsuhteautoihin, jakeluautoihin tai koneisiin;
- ajoneuvojen osat ja huolto: ajoneuvokannan ylläpito, varaosien, renkaiden ja muiden kunnossapitotarvikkeiden ostaminen ajoneuvojen pitämiseksi toiminnassa;
- ohjelmistolisenssit: ohjelmistolisenssien hankkiminen erilaisten sovellusten tai ohjelmien käyttöä varten sisäisissä toiminnoissa, kuten tuottavuussovelluksissa, laskentaohjelmistoissa tai asiakassuhteiden hallintajärjestelmissä (CRM);
- toimistokalusteet ja -laitteet: työpöytien, tuolien, arkistokaappien, tietokoneiden, tulostimien ja muun sellaisen kaluston hankkiminen;
- virka-asut ja työvaatteet: univormujen tai erikoisvaatteiden ostaminen työntekijöille erityisesti hotelli - ja ravintola-alalla, terveydenhuollossa ja teollisuudessa;
- koulutusmateriaalit: koulutusmateriaalien, kirjojen tai online-kurssien ostaminen työntekijöiden osaamisen parantamiseksi.

Seuraavissa tapauksissa yritysten olisi ilmoitettava nämä myynnit luokassa "Muut tavarat":

a) Yritys suorittaa arvoketjun kaikki vaiheet kotimaassa oman yrityksen sisällä ja myy tuotteita vain ulkomaisille loppukäyttäjille. Koska arvoketjun ainoa tapahtuma on myynti ulkomaille, myyntitapahtuma ei tuo lisäarvoa ts. koko arvo on myyntitapahtumassa. Yritys kirjaa liiketoimen "muiden tavaroiden" myynniksi ulkomaille.

b) Yritys ostaa valmiita tuotteita (lopputuotteita) ja myy ne kuluttajille ulkomaille lisäämättä tuotteeseen mitään arvoa, esim. jos tavaran alkuperäinen toimittaja on sisällyttänyt kuljetus - ja varastointipalvelut hintaan. Ulkomaisille kuluttajille lopputuotteita myyvä yritys kirjaa liiketoimen "muihin tavaroihin".

Yritykset voivat myös ostaa raaka-aineita ja komponentteja tapauksissa, jolloin ostot tulisi ilmoittaa luokassa "Muut tavarat".

a) Valmistaja ostaa komponentteja ulkomailta käyttääkseen niitä omassa tuotantoprosessissaan, ei siis varsinaisesti itse tuotteessa. Valmistaja ilmoittaa ostetut tavarat "Muina tavarina". Keskeistä on se, että valmistaja ei käytä näitä tavaroita/komponentteja omissa "tuotteissaan" vaan "tuotantoprosessissa". Tuotteessa suoraan käytettävät komponentit ilmoitetaan kuitenkin kohdassa "Osat tai komponentit". Esimerkiksi valmistaja, joka käyttää ulkomailta hankittuja puolijohteita myymiensä mikrosirujen osina, ilmoittaisi ostetut tuotteet erässä "Osat tai komponentit, jotka sisältyvät yrityksen valmistamiin tuotteisiin". Jos sama valmistaja ostaa sähkökaapeleita mikrosiruun liittyvien tuotantokoneiden

Globaalit arvoketjut ja toimintojen ulkoistaminen

toiminnan mahdollistamiseksi, sähkökaapelit ilmoitetaan ostoina luokassa "Muu tavarat", sillä ne kulutetaan tuotantoprosessissa.

b) Valmistaja myy komponentteja, jotka on valmistettu sen tuotantoprosessissa ulkomailla (esim. tehtaaton tavarantuottaja). Jos ostaja käyttää komponentteja osana tuotteitaan, tämä myynti ilmoitetaan kohdassa "Osat tai komponentit, jotka muodostavat osan asiakkaanne valmistamista tuotteista". Jos ostaja käyttää komponentteja tuotantoprosessissaan (esim. valmistuskoneiden käytön mahdollistamiseksi), komponenttien myynti ilmoitetaan kohdassa "Muut tavarat", koska komponentit kulutetaan tuotantoprosessissa.